

3 TMRiA, Pojazdy rolnicze, Grzegorz Mianowski

Komentarz do zadania domowego z lekcji nr 2:

Dziękuję wszystkim za przesłane zadania.

Rozwiązanie zadania:

Dane:

$$z_1 = 66$$

$$z_2 = 18$$

szukane:

a) przełożenie (i) gdy jarzmo jest nieruchome,

korzystamy ze wzoru w tekście lekcji: $i_{1-2} = \frac{z_2}{z_1} = \frac{18}{66} = \frac{3}{11}$

b) przełożenie (i) gdy koło centralne o uzębieniu zewnętrznym jest nieruchome,

korzystamy ze wzoru w tekście lekcji: $i = \frac{z_1 + z_2}{z_1} = \frac{66 + 18}{66} = \frac{14}{11}$

c) przełożenie (i) gdy koło centralne o uzębieniu wewnętrznym jest nieruchome,

korzystamy ze wzoru w tekście lekcji: $i = \frac{z_1 + z_2}{z_2} = \frac{66 + 18}{18} = \frac{14}{3}$

Ile zębów (z_3) ma koło satelity?

Zależność pomiędzy liczbą zębów a kół przekładni jest analogiczna jak zależność pomiędzy ich średnicami: $D_1 = D_2 + 2x D_3$ czyli $D_3 = \frac{D_1 - D_2}{2}$

a więc $Z_3 = \frac{z_1 - z_2}{2} = \frac{66 - 18}{2} = 24$

Odpowiedź: koło satelity ma 24 zęby.

Lekcja 3 zdalna

Temat: Przekładnia główna

Przekładnia główna jest stale zazębianą przekładnią zębatą zawsze o przełożeniu* zwalniającym, służącą do zwiększenia momentu obrotowego, przenoszonego z silnika przez skrzynkę biegów oraz do przekazania tego momentu do mechanizmu różnicowego, a dalej przez półosie do piast kół napędowych pojazdu.

* Przełożeniem pary kół zębanych nazywa się stosunek liczby zębów koła napędzanego do liczby zębów koła napędzającego. Dla przełożenia zwalniającego stosunek ten jest zawsze liczbą większą od 1. W przypadku przekładni ślimakowej przełożenie wyrażone stosunkiem prędkości obrotowej ślimaka do prędkości obrotowej koła ślimakowego (ślimacznicy), równe jest stosunkowi liczby zębów ślimacznicy do liczby zwojów ślimaka.

W zależności od konstrukcji układu napędowego, a precyzyjniej – od usytuowania silnika, przekładnia główna:

- załamuje przebieg momentu obrotowego pod kątem prostym* – tak jest w przypadku, gdy oś symetrii wału korbowego silnika ustawiona jest prostopadle do osi symetrii półosi napędowych,
- przesuwa go o pewną odległość – jeśli oś symetrii wału korbowego silnika jest równoległa do osi symetrii półosi napędowych.

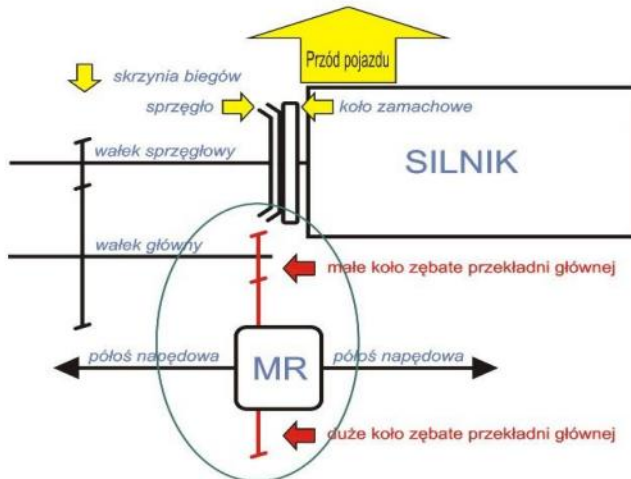
* Kąt załamania może być także różny od prostego.

Ze względu na konstrukcję przekładni i budowę układu napędowego rozróżnia się przekładnie główne:

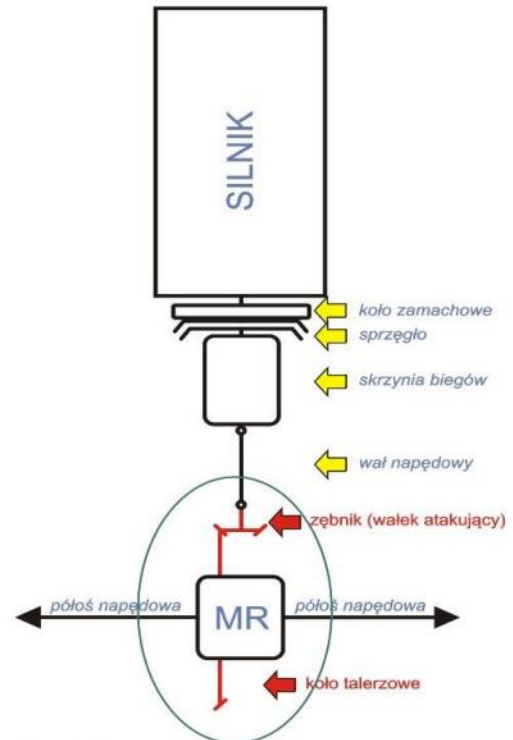
- walcowe,
- stożkowe,
- ślimakowe.

Przekładnie główne w układzie napędowym

➔ kolor czerwony - elementy przekładni głównej

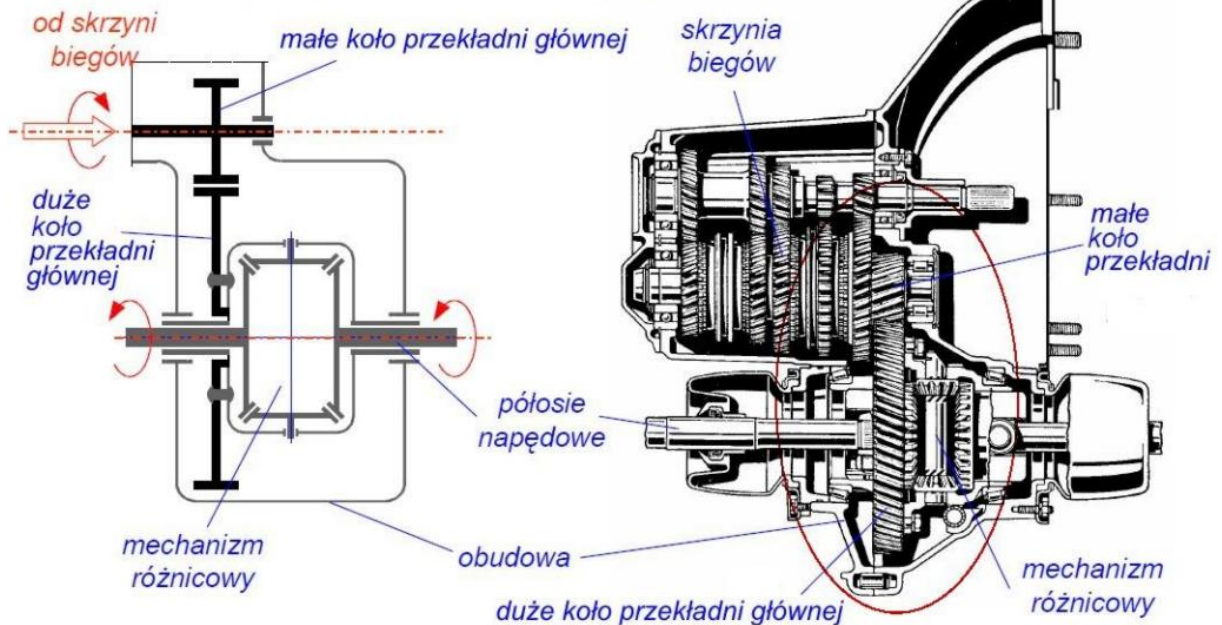

Przekładnia główna walcowa

Przekładnia główna stożkowa

Przekładnia główna walcowa (czołowa)

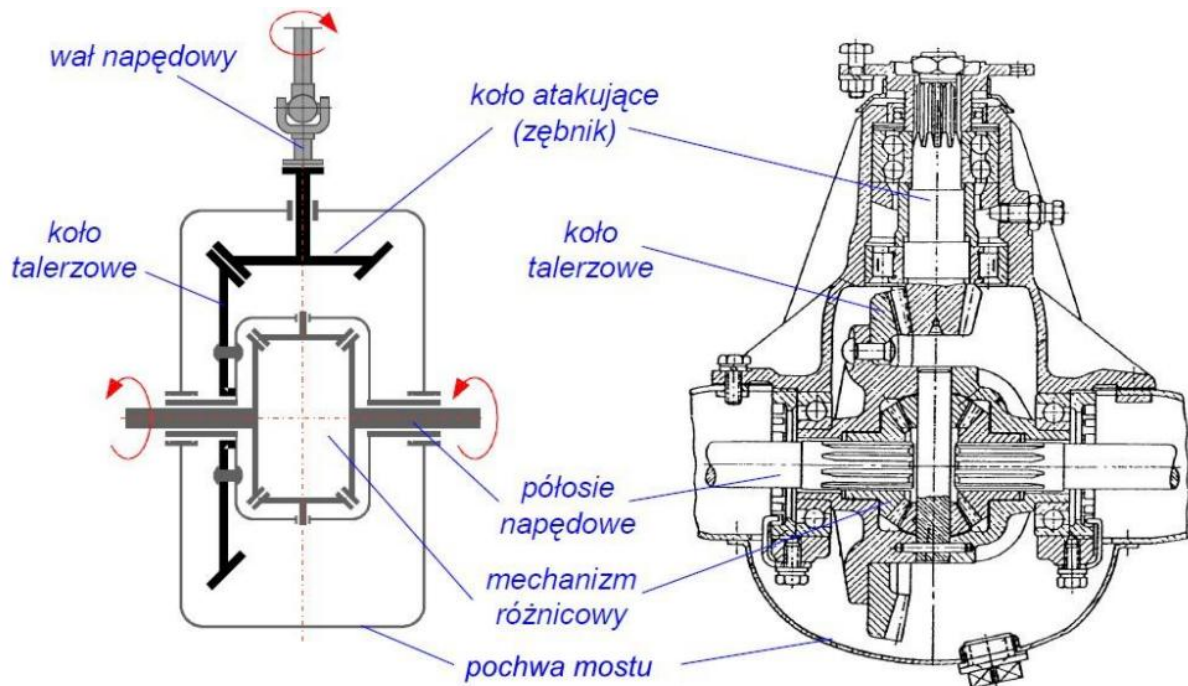
Przekładnia główna walcowa (czołowa) realizowana za pomocą pary kół zębatach walcowych. Wyróżnia się w niej:

- małe koło przekładni – napędzające,

- duże koło przekładni – napędzane.

Zastosowanie głównie w samochodach osobowych z napędem przednim z silnikiem umieszczonym poprzecznie oraz jako drugi zespół kół w przekładni podwójnej.

Przekładnia główna stożkowa

Kąt załamania przekładni = 90 stopni

Przekładnia główna stożkowa realizowana za pomocą pary kół zębatych stożkowych.

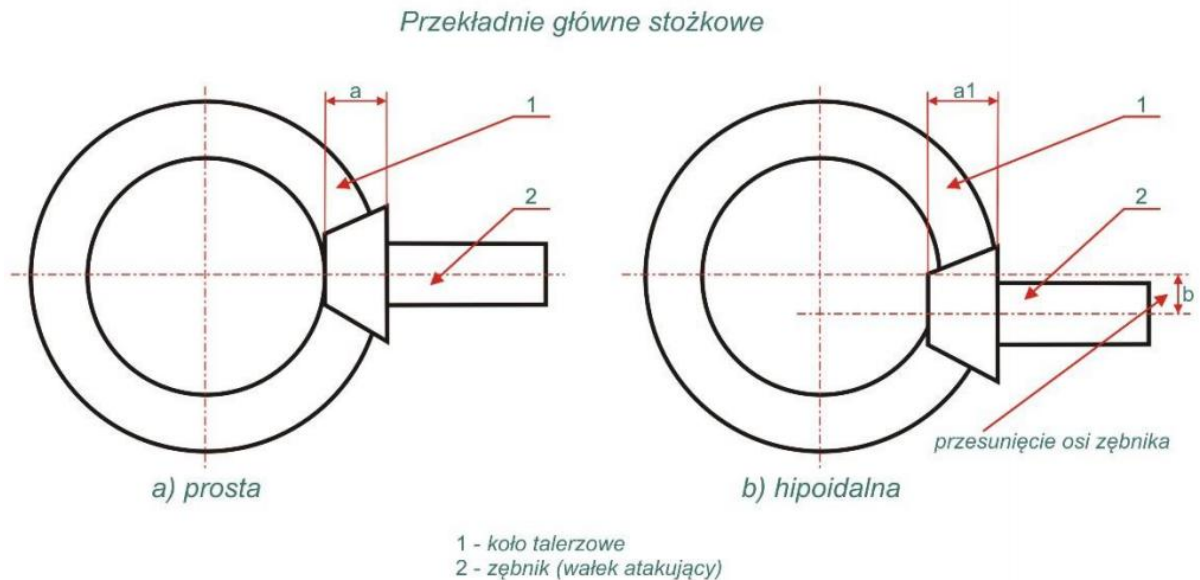
Wyróżnia się w niej:

- zębnik – koło zębate napędzające na wałku atakującym,
- koło talerzowe – napędzane.

Zastosowanie powszechnie w samochodach osobowych, ciężarowych, ciągnikach i autobusach z silnikiem umieszczonym wzdłużnie lub czasem poprzecznie, jako przekładnia pojedyncza albo pierwszy zespół przekładni podwójnej.

Koła zębate przekładni stożkowej mogą być ustawione względem siebie w dwóch różnych konfiguracjach. Stąd rozróżnia się:

- przekładnie proste – o osiach symetrii zębniaka i koła talerzowego przecinających się,
- przekładnie hipoidalne – o osiach symetrii zębniaka i koła talerzowego przesuniętych względem siebie.

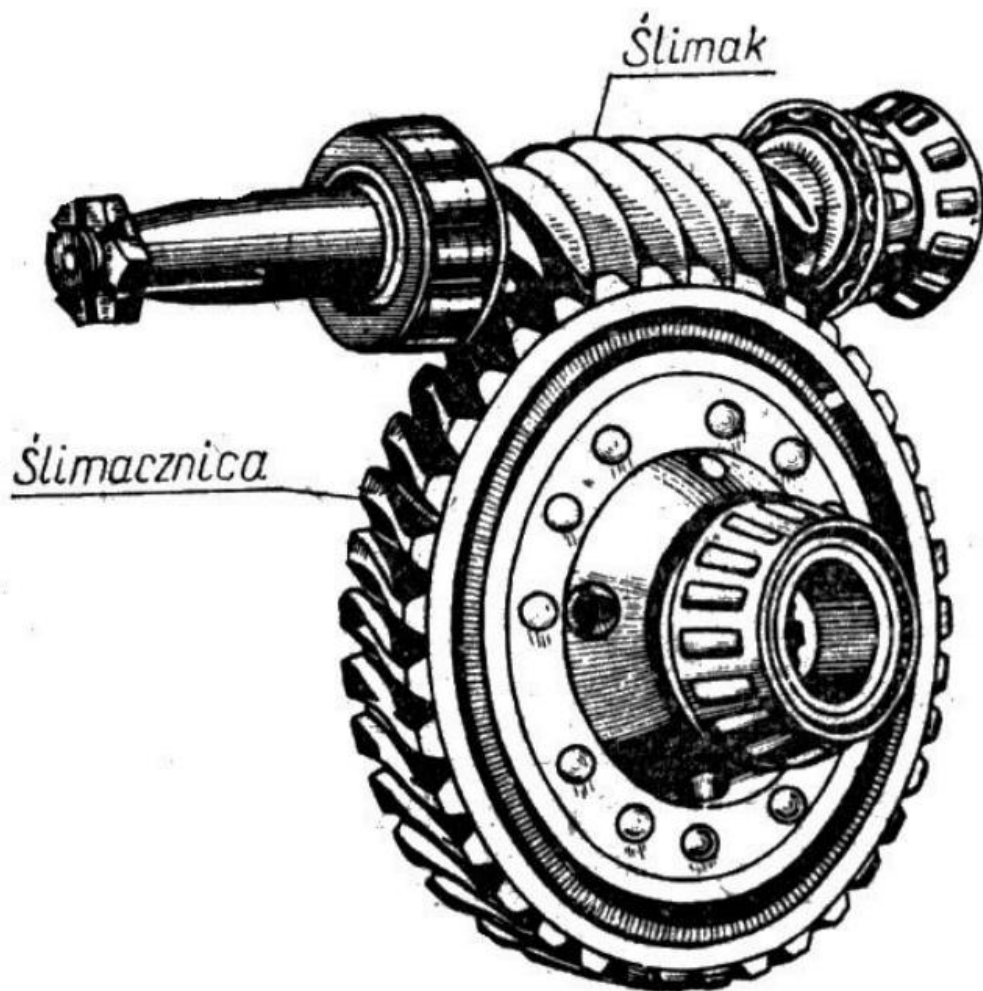

Przekładnia hipoidalna jest obecnie szeroko stosowana ze względu na swoje szczególne cechy:

- dzięki wydłużeniu czynnej długości zębów przekładnia ma zdolność do przenoszenia znacznie większych obciążeń, aniżeli przekładnia stożkowa o takich samych wymiarach,
- przy przenoszeniu obciążeń o porównywalnej wielkości cechuje się większą trwałością,
- przy zachowaniu obciążeń i trwałości na poziomie jak dla przekładni prostej istnieje możliwość zmniejszenia wymiarów, szczególnie koła talerzowego,
- przy przesunięciu ujemnym następuje obniżenie środka ciężkości pojazdu i możliwość obniżenia ramy pojazdu, szczególnie istotne w przypadku autobusów niskopodłogowych,
- przy przesunięciu ujemnym warunki smarne przekładni bardzo się poprawiają, szczególnie smarowanie łożysk wałka atakującego,

- przy przesunięciu dodatnim wzrasta możliwość prześwitu poprzecznego samochodu przeznaczonego do poruszania się w terenie,
- uproszczeniu ulega możliwość wyprowadzenia napędu na kolejne osie w układzie tandem lub tridem,
- przy przesunięciu dodatnim warunki smarne przekładni maleją, dlatego stosuje się smarowanie ciśnieniowe,
- ze względu na występowanie poślizgu wzdłużnego zębów przekładnię cechuje znaczna cichobieżność.

Przekładnia główna ślimakowa

W przekładni głównej ślimakowej wyróżniamy:

- koło napędzające – ślimak,
- koło napędzane – ślimacznice.

Przekładnia ślimakowa ma bardzo wąskie zastosowanie głównie do konstrukcji specjalnych ze względu na bardzo duże tarcie wewnętrzne. Charakteryzuje się jednak bardzo dużą wartością przełożenia.

Ze względu na liczbę współpracujących kół zębatach, a więc i na liczbę przełożeń, jakim podlega moment obrotowy doprowadzony do mostu, przekładnie główne można podzielić na:

- pojedyncze – realizowane za pomocą jednej pary kół zębatach,
- podwójne – realizowane za pomocą dwóch przekładni zębatach stożkowych lub stożkowych i walcowych, albo stożkowej i obiegowej.

Zadanie.

Wykonaj notatkę na podstawie powyższego tekstu i wyślij na adres:

grzegorz.mianow@gmail.com w terminie do 23.04. br.

Życzę powodzenia, pozdrawiam Grzegorz Mianowski ☺